

CZEGO I JAK
BĘDZIEMY SIĘ UCZYĆ?

BLANDYNA
ZAJDLER

SCENARIUSZE LEKCJI GEOGRAFII dla III etapu edukacyjnego w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – Anna Kasperska-Gochna
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Przyczyny i skutki zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego państw UE.

Klasa II, Blok I; Pp. – R. Dział VII. 2

Cel: uświadomienie zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego UE (cz. 1 – przyczyny) Uczeń:

- analizuje zróżnicowanie przestrzenne państw UE według wskaźników: PKB, HDI, HPI;
- grupuje kraje UE wg różnych wskaźników;
- określa przyczyny różnic w rozwoju społeczno-gospodarczym państw.

Metody/Techniki/Formy pracy: pogadanka, burza mózgów, ćwiczenia praktyczne, analiza tekstów źródłowych, giełda pomysłów, praca indywidualna i w grupach; element OK.

Środki dydaktyczne: mapa ścienna Polski, atlas, dostęp do Internetu (system GIS, portal Scholaris, aplikacja Google Earth), podręcznik, duże arkusze papieru, mazaki.

Opis przebiegu lekcji

Faza wstępna

- Nauczyciel omawia podstawy podziału mierników poziomu rozwoju gospodarczego i krótko je wyjaśnia: PKB, HDI oraz HPI.
- Uczniowie analizują kartogramy, np. zamieszczone w podręczniku: zróżnicowanie przestrzenne państw UE według wskaźników: PKB, HDI, HPI. Wymienia przykłady nazw państw, których wskaźnik HDI i wielkość PKB jest wysoka i tych, gdzie te wartości są niskie.
- Nauczyciel pyta uczniów, czy i jakie dostrzegają zależności pomiędzy wielkością wskaźnika PKB a wielkością wskaźnika HDI? Czy zawsze państwa o najwyższym wskaźniku PKB wyróżniają się najwyższym wskaźnikiem HDI? Uczniowie analizują, formułują wnioski.

Faza realizacji

- Nauczyciel pyta: Jakie czynniki wpływają na jakość życia mieszkańców?
- Uczniowie zgłaszają pomysły i zapisują je wokół pytania, powstaje mapa mentalna.
- Nauczyciel dzieli klasę na 4 grupy 6-osobowe do wykonania zadań. Polecenie: Przeanalizujcie wysokość i strukturę PKB oraz wskaźniki HDI państw znajdujących się na różnym poziomie rozwoju gospodarczego w oparciu o: mapy i diagramy PKB oraz HDI w podręczniku, atlasie, dane w Internecie (GIS, Google Earth, Scholaris);

następnie dokonajcie ich charakterystyki na plakatach, stanowiących część tabeli (poniżej):

- a) Grupy I i II – Państwa wysoko rozwinięte gospodarczo,
 - b) Grupy III i IV – Państwa o niskich wskaźnikach.
- W charakterystyce należy uwzględnić wskaźniki, cechy gospodarki, przykłady krajów; po wykonaniu zadania (10 min.), plakaty przytwierdzone są na ścianie (po dwa obok siebie); liderzy lub wskazani uczniowie dokonują prezentacji.
 - Nauczyciel prosi, aby każda grupa w podsumowaniu podała 3 istotne przyczyny zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego świata. **Jakie są główne przyczyny zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego?**
 - Uczniowie zgłaszają swoje propozycje odpowiedzi; wspólnie z nauczycielem formułują wnioski, zapisują je, np. do zeszytów.

Faza końcowa – podsumowująca: Nauczyciel podsumowuje lekcję, uwzględniając: zaangażowanie, poziom merytoryczny plakatów i ich prezentacji, wypowiedzi uczniów. Zadanie domowe dla wszystkich uczniów: Przygotujcie się do debaty na temat: **Czy poziom wykształcenia społeczeństwa ma związek z poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego?**

Komentarz metodyczny

Zagadnienia poruszane w tym bloku są istotne dla współczesnego ucznia, żyjącego w dobie globalizacji i nieustannych zmian w każdej dziedzinie życia. Należy przypomnieć uczniom, że już na II etapie kształcenia omawiali podobne zagadnienia. Działania praktyczne na lekcji powinny się opierać o analizę różnych tekstów źródłowych, a najważniejszych i najbardziej aktualnych informacji uczniowie powinni szukać w codziennej prasie, w telewizji i Internecie. Dajemy na lekcji okazję do wykazania się uczniom zdolnym, którzy lubią wyzwania i trudne zagadnienia, wymagające analitycznego myślenia, ale stwarzamy też szanse do zaistnienia uczniom z trudnościami w nauce, którzy lubią pracę z TIK, z programami komputerowymi. Podkreślamy przydatność umiejętności analizy danych statystycznych w życiu codziennym i w dalszej nauce. Dobrym motywatorem do pracy przy tak trudnych zagadnieniach jest wprowadzenie elementu oceniania kształtującego (OK), tj. ocenę koleżeńską; podnosimy autorytet ucznia i jego sprawczość.

Kompetencje w zakresie: rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności (słownictwo angielskie: wysoki/niski/zróżnicowany poziom życia ludności, bogactwo, bieda, wskaźnik rozwój społeczny, ubóstwo, PKB, HDI), matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.